

Warszawa, 18-02-2026

WRD.5140.2.12.2025.KLŻ

DECYZJA NR 25 /2026

Na podstawie przepisów art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 3 i 4, art. 3 pkt 1 i 3, art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a, art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), w trybie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu w związku z wnioskiem Towarzystwa Przyjaciół Pragi z siedzibą ul. Stalowa 28/1, 03-426 Warszawa z dnia 28.03.2025 r., po częściowym rozpatrzeniu sprawy,

ORZEKAM

wpisać do rejestru zabytków ruchomych województwa mazowieckiego 41 kapliczek zlokalizowanych w Warszawie na terenie dzielnicy Praga-Północ, według spisu stanowiącego załącznik nr 1 (41 obiektów).

- Niniejszym wpisem obejmuje się 41 kapliczek – dzieł sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej – zlokalizowanych w Warszawie na terenie dzielnicy Praga-Północ.
- Załącznik nr 1 zawierający spis obiektów wpisanych do rejestru zabytków niniejszą decyzją (41 pozycji, 21 stron) wraz z ich dokumentacją fotograficzną stanowi integralną część niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11.12.2025 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (MWKZ), po częściowym rozpatrzeniu wniosku, wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków ruchomych województwa mazowieckiego kapliczek zlokalizowanych na terenie Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy (dzielnica Praga Północ) według spisu obejmującego 114 kapliczek, w związku z wnioskiem Towarzystwa Przyjaciół Pragi, ul. Stalowa 28/1, 03-426 Warszawa, z dnia 28.03.2025 r. (data wpływu do urzędu: 28.03.2025 r.), uzupełnionym pismem z dnia 15.05.2025 r. Pismem z dnia 15.12.2025 r. MWKZ zawiadomił o oględzinach przedmiotowych kapliczek, które odbyły się w dniu 30.12.2025 r. W trakcie oględzin wykonano dokumentację fotograficzną oraz spisano protokoły. Pismem z dnia 31.12.2025 r. MWKZ zawiadomił strony o zakończeniu postępowania dowodowego w powyższej sprawie. Dla wszystkich obiektów objętych niniejszą decyzją wykonano karty ewidencyjne (opr. M. Turowska-Rawicz, P. Zaborowicz, 2013; opr. K. Lipke-Żurek, M. Wesołowska-Mazurowska, A. Śmigieliska, P. Maniewska, P. Piekarcz, A. Stefaniak, Sz. Patoka, T. Jarosz, M. Cybuch i in., 2025).

Wnioskowane przez organizację społeczną kapliczki stanowią zasób stosunkowo mało rozpoznany pod względem konserwatorskim pomimo, iż na temat kapliczek wydano kilka publikacji o różnicowanym charakterze (T. Karpik, *Kapliczki Starej Pragi*, Warszawa 1995; *Prażanie o starej*

Pradze, red. L. A. Rymkiewicz, Warszawa 1998; A. B. Bohdziewicz, M. Stopa, *Kapliczki Warszawskie*, Warszawa 2009; A. Gajewski, K. Głowacka, G. Krawczak, *Szlakiem praskich kapliczek. Cykl ilustrowanych spacerów*, Warszawa 2018; *Katalog kapliczek i krzyży Warszawy*, red. M. Brodowska, Warszawa 2019; M. Sadowska-Czaputowicz, *Kapliczki warszawsko-praskie - fenomen religijności*, Warszawa 2019; B. Olek, *Praskie Kapliczki* [w:] „Niedziela Warszawska”, 20/2001; „Katalog wystawy. Kapliczki - ocalamy praskie dziedzictwo”, Warszawa 2023 – wystawa prezentowana w Praskim Centrum Aktywności). Powyższe opracowania nie mają kompleksowego charakteru, dotyczą wybiórczo przykładowych obiektów. W 2023 r. *Stowarzyszenie Kocham Pragę* w ramach programu „Wspólnie dla dziedzictwa”, wykonało ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa projekt „*Podwórkowe i uliczne kapliczki - dokumentacja dziedzictwa kulturowego warszawskiej Starej i Nowej Pragi*”. W czasie jego trwania zidentyfikowano 154 obiekty (adres strony internetowej projektu z dokumentacją fotograficzną nie został udostępniony). W ramach projektu *Stowarzyszenie Kocham Pragę* planowało złożenie wniosku o wpis kapliczek do rejestru zabytków, planów tych nie zrealizowano.

Z uwagi na brak profesjonalnej inwentaryzacji kapliczek w dniu 21.03.2025 r. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków przy współpracy z Urzędem Dzielnicy Praga-Północ i wolontariuszami zainicjował projekt „*Kapliczki praskie – identyfikacja, dokumentacja, ochrona*” mający na celu kompleksową inwentaryzację kapliczek z terenu dzielnicy Praga Północ m.st. Warszawy. Pozwolił on na prawidłowe rozpoznanie zasobu, ustalenie aktualnego stanu obiektów oraz ich waloryzację. W ramach projektu wykonano karty ewidencyjne zgodne z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. Ponadto, na potrzeby postępowania przeprowadzono kwerendę archiwalną (m.in. fot. archiwalne aut. J. Szandomirski i B. Olechnicki z lat 70. XX w. oraz aut. P. Trojanowski z 1991 r., WUOZ Archiwum), dokonano analizy materiałów kartograficznych.

Na zbiór objęty wpisem do rejestru zabytków niniejszą decyzją składają się obiekty, których powstanie obejmuje okres pomiędzy 2 poł. XIX w. (najstarsza kapliczka datowana jest na lata 60. XIX w.) a latami 70. XX w. Najwięcej kapliczek z powyższego zespołu powstało przed 1950 r.

Do wyróżniającej się grupy kapliczek pod względem wartości artystycznych i historycznych należą obiekty zlokalizowane na terenach kościelnych (3 obiekty): Parafii Rzymskokatolickiej Matki Bożej Loretańskiej - Warszawa Praga, ul. Ratuszowa 5a (nr 24, 25), Domu Generalnego Zgromadzenia Sióstr Loretanek, ul. Kłopotowskiego 18 (nr 18). Najstarszą kapliczką z przedmiotowego zespołu jest piaskowcowa figura NMP na kolumnie pochodząca z lat 60. XIX w. zlokalizowana na terenie parafii przy kościele Matki Bożej Loretańskiej (nr 25) (*vide* fot. K. Beyer, 1861-1863, sygn. DI 96203/2/36 MNW, fot. aut. nieznanego, 1865-1875 r., sygn. DI 35974 MNW). Na terenie parafii Matki Bożej Loretańskiej (w południowo-zachodniej części terenu parafii przed kościołem) usytuowana jest także druga wyróżniająca się pod względem artystycznym i chronologicznym kapliczka z 1919 r., z piaskowcową pełnoplastyczną i starannie opracowaną figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem ustawioną na kamiennym zwężającym się ku górze dwustopniowym postumencie z płaskorzeźbionym inicjałem Maryjnym „M”, posadowionym na masywnym prostopadłościennym murowanym cokole (nr 26). Na froncie, na kamiennej płycinie znajduje się ryta inskrypcja: „MARYI / KRÓLOWEJ NARODU / NA PAMIĄTKĘ / WYJŚCIA Z PRAGI WOJSK ROSSYJSKICH / 8 SIERP. 1915 R.” Poniżej: „ROZBROJENIE WOJSK NIEMIECKICH / 11 LISTOP. 1918 R / POŚWIĘCONO / W RADOSNYM ROKU WOLNOŚCI / 1919.”

Z lat 30. XX w. pochodzi figura św. Józefa ufundowana przez ks. Kłopotowskiego, założyciela Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Loretańskiej dla Domu Generalnego Zgromadzenia przy ul. Kłopotowskiego 18 (nr 18). Pierwotnie rzeźba stała na cokole w centralnej części dziedzińca klasztoru, w późniejszym okresie przestawiona w pobliże elewacji bocznego skrzydła domu zgromadzenia, następnie ustawiona na wtórnym cokole w obecnej lokalizacji – przy elewacji podwórzowej budynku frontowego (fot. Archiwum Zgromadzenia).

Na zespół kapliczek objętych niniejszą decyzją składają się także obiekty ulokowane na posesjach lub w podwórzach praskich kamienic. Grupa ta obejmuje kapliczki powstałe przed 1939 r. (12 obiektów), wykonane w czasie okupacji (5 obiektów) i w tradycji ustnej wiązane z tym czasem (10 obiektów) oraz obiekty wykonywane po zakończeniu II wojny światowej do lat 70. XX w. (11 obiektów).

Do najstarszej grupy kapliczek podwórzowych z terenu Pragi-Północ, wykonanych przed 1939 r., należą obiekty murowane (wolnostojące słupowo-wnętkowe lub figury na postumentach) położone na terenie podwórek pod adresami: ul. Białostocka 36 (kapliczka domkowa, nr 3), ul. Bródnowska 20 (kapliczka wolnostojąca murowana dwukondygnacyjna wnątkowa z wtórnym zadaszaniem, nr 4), ul. Czynszowa 4 (kapliczka wolnostojąca murowana dwukondygnacyjna, wnątkowa, nr 10), ul. Kępna 8 (kapliczka wolnostojąca murowana z żelbetową przeszkloną nadstawą, nr 17), ul. Tarchomińska 8 oraz Nieporęcka 7 (dwustronna kapliczka domkowa, stojąca na granicy podwórzy kamienic, nr 20 oraz 31), ul. Okrzei 5 (kapliczka wolnostojąca murowana dwukondygnacyjna, wnątkowa przeniesiona z dawniejszej lokalizacji przy Okrzei 18, nr 21), ul. Stalowa 11 (figura NMP na postumencie z kamieni polnych, nr 26), ul. Stalowa 34 (kapliczka wolnostojąca murowana dwukondygnacyjna, wnątkowa, nr 27), ul. Szwedzka 35 (kapliczka wolnostojąca murowana dwukondygnacyjna, wnątkowa, nr 29), ul. Targowa 61 (Figura Chrystusa na postumencie, nr 33), ul. Ząbkowska 3 (figura NMP na postumencie, nr 36).

Do grupy kapliczek okupacyjnych, które posiadają (lub posiadały) inskrypcję z tego okresu należą kapliczki na następujących posesjach: ul. Brzeska 11 (żeliwna figura NMP na postumencie, dawniej inskrypcja „AD 1943”, nr 5), ul. Brzeska 17A (żeliwna figura NMP na postumencie z kamieni, inskrypcja „[...] 9.8.1943”, nr 8), ul. Okrzei 30 (kapliczka wolnostojąca dwukondygnacyjna z betonowym cokołem i nadstawką w kształcie domku o metalowym stelażu z przeszklonymi bokami, dawniej inskrypcja „[...] 17.3.1943”, nr 22), ul. Ząbkowska 11 (żeliwna figura NMP na postumencie, inskrypcja „[...] 1943 R.”, nr 39), ul. Ząbkowska 12 (kapliczka przyścienna, inskrypcja „[...] IV. III. 1943 ROK”, nr 40).

Z tradycją okupacyjną, zgodnie z przekazami ustnymi, wiązana jest również grupa kapliczek pozbawionych inskrypcji potwierdzających czas powstania. Ich forma, użyty materiał i technika wykonania są jednak charakterystyczne dla obiektów wykonanych przed 1945 r. Kapliczki te zlokalizowane są na terenie następujących nieruchomości: ul. Brzeska 13 (murowana kapliczka w typie domkowym, nr 7), ul. Jagiellońska 18 (kapliczka wolnostojąca z przeszkloną nadstawką z figurą NMP, nr 13), ul. Kępna 4 (kapliczka wolnostojąca z przeszkloną nadstawą, nr 15), ul. Kępna 6 (figura NMP na postumencie z kamieni polnych, nr 16), ul. Marcinkowskiego 2 (przeniesiona z innej lokalizacji, figura na NMP na postumencie, nr 19), ul. Targowa 39 (drewniana kapliczka przyścienna, nr 32), ul. Wileńska 5 (murowana kapliczka w typie domkowym, nr 34). Do grupy kapliczek uznawanych za zbudowane w czasach okupacji zaliczają się także kapliczki skrzynkowe (2 obiekty) przy ul. Brzeskiej 11 (nr 6) oraz ul. Środkowej 25 (nr 30). Przed 1945 r. ustawiona została także figura NMP przy ul. Ząbkowskiej 5 (nr 37).

Z tradycją powojenną łączą się kapliczki, które powstawały do ok. lat 70. XX w. W 1948 r. została ufundowana kapliczka stojąca na terenie Parafii św. Floriana i Michała Archanioła przy ul. Floriańskiej 3 (figura NMP na postumencie, inskrypcja ryta na cokole figury: „T., Z. MAŁŻ. S. / NMP W HOŁDZIE WDZIECZNOSCI / 20. V. 1948”, nr 11) oraz murowana kapliczka przyścienna z ok. 1948 r. na terenie podwórka przy kamienicy stojącej przy Radzymińskiej 53, rozbudowana w 2010 r. (nr 23). W czasach powojennych (brak szczegółowych danych) powstała kapliczka na terenie zakonu salezjanów (Parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Warszawie) przy ul. Kawęczyńskiej 53 (lata 50. XX w. (?) figura św. Józefa na słupie, nr 14) oraz kapliczki przyścienne przy ul. Białostockiej 8 (nr 1) i Białostockiej 20 (nr 2). Na lata 70. XX w. datowane są kapliczki przy ul. Brzeskiej 21 (kapliczka wolnostojąca murowana z przeszkloną nadstawą o metalowym stelażu, nr 9), ul. Grodzieńskiej 15/17 (murowana kapliczka przyścienna, nr 12), ul. Szwedzkiej 15 (kapliczka wolnostojąca dwukondygnacyjna niszowa, nr 28), ul. Wołomińskiej 54 (kapliczka skrzynkowa wsparta na słupach, nr 35), ul. Ząbkowskiej 7 (kapliczka wolnostojąca dwukondygnacyjna w formie ołtarza, nr 38), ul. Ząbkowskiej 36 (kapliczka wolnostojąca niszowa, nr 41).

Grupa 41 kapliczek objęta niniejszą decyzją reprezentuje obiekty o zróżnicowanej stylistycznie formie. Są to kapliczki domkowe, kapliczki przyścienne, kapliczki wolnostojące (m.in. wnękowe oraz figury na postumentach), skrzynkowe, a także figury na postumentach. Wśród kapliczek domkowych (ul. Białostocka 36, nr 3; ul. Brzeska 13, nr 7; ul. Wileńska 5, nr 34) wyróżnia się murowana i tynkowana kapliczka przy Białostockiej 36 (nr 3), nakryta daszkiem dwuspadowym, zaakcentowana lizenami oraz lekko ściętymi narożami, z otworem drzwiowym zakończonym łukiem kabłąkowym i zamkniętym oszklonymi drzwiczkami od frontu. Do formy domkowej nawiązuje też dwustronna kapliczka z posesji przy ul. Tarchomińskiej 8 oraz Nieporęckiej 7 (nr 20, 31) z niszami otwierającymi się na dwie strony.

W przedmiotowym zespole znajdują się także kapliczki przyścienne o różnorodnych formach: od prostych form murowanych cokołów zwieńczonych schodkowo profilowaną płyciną, ulokowanych przy niszach ściennych (ul. Białostocka 8 i 20, nr 1, 2), przez formy kapliczki murowanej (ul. Grodzieńska 15/17, nr 12; ul. Radzymińska 53, nr 23). Wyjątkowa jest w tej grupie drewniana kapliczka w typie ołtarzowym przy ul. Targowej 39 (nr 32) złożona ze skrzyni dolnej z pulpitem stanowiącym cokół (mense) oraz trójosiowej nastawy o formie skrzynkowej, zwieńczona zakończonym półkoliście szczytem z symbolem Oka Opatrzności Bożej. Zindywidualizowaną i unikatową formę otrzymała również przyścienna kapliczka z 1943 r. przy ul. Ząbkowskiej 12 (nr 40) z trójosiowym cokołem łączonym poziomymi łączynami usytuowanym poniżej konchowej niszy zamykanej drzwiczkami.

Osobną stylistycznie grupę stanowią stosunkowo popularne figury ustawione na postumentach (9 figur na cokołach: ul. Brzeska 11, nr 5; ul. Floriańska 3, nr 11; ul. Kłopotowskiego 18, nr 18; ul. Marcinkowskiego 2, nr 19; ul. Ratuszowa 5a, nr 24; ul. Targowa 61, nr 33; ul. Ząbkowska 3, nr 36; ul. Ząbkowska 5, nr 37; Ząbkowska 11, nr 39; 2 figury na kolumnach: ul. Kawęczyńska 53, nr 14; ul. Ratuszowa 5a, nr 25; oraz 3 figury na podstawach z kamieni polnych: ul. Brzeska 17A, nr 8; ul. Kępna 6, nr 16; ul. Stalowa 11, nr 26). Ten typ kapliczek dominuje głównie w obiektach datowanych przed 1945 r. oraz lat 50. XX w. Figury z tych kapliczek wykonane są głównie z kamienia (nr 14, 24, 25) i żeliwa (nr 5, 8, 16, prawd. 39), ale także zdarzają się metalowe (nr 37) lub wykonane z betonu (nr 26, 33). Najczęściej występują figury NMP w różnych typach ikonograficznych (Apokaliptyczna: nr 5, 8, 13, 16, 25, 26, 37, 39; z Lourdes: nr 19, 36; MB z Dzieciątkiem: nr 24), figura św. Józefa z Dzieciątkiem (nr 14, 18) oraz Figura Chrystusa w typie Najświętsze Serce Jezusa (nr 33).

Na przedmiotowy zespół składają się także kapliczki wolnostojące słupowo-niszowe (ul. Bródnowska 20, nr 4; ul. Czyszowa 4, nr 10; ul. Okrzei 5, nr 21; ul. Stalowa 34, nr 27; ul. Szwedzka 15, nr 28; ul. Szwedzka 35, nr 29; ul. Ząbkowska 36, nr 41) lub zwieńczone lataniami, wykonanymi

z różnych materiałów (przeszkłone w całości lub częściowo witryny wykonane z metalu: ul. Brzeska 21, nr 9; ul. Okrzei 30, nr 22; drewna: ul. Jagiellońska 18, nr 13; ul. Kępna 4, nr 15; żelbetu: ul. Kępna 8, nr 17). Najstarsze tego typu obiekty charakteryzują się najbardziej zindywidualizowanymi formami, np. kapliczka przy ul. Czynszowej 4 (nr 10) z k. XIX w. oraz przy ul. Kępnej 8 (nr 17) z k. XIX w. lub pocz. XX w., oraz kapliczka przy ul. Ząbkowskiej 7 nawiązująca do wolnostojącego ołtarza (nr 38), z mensą i nadstawką w kształcie zakończonej łukowo niszy.

Ostatnim typem reprezentowanym w grupie 41 obiektów objętych niniejszą decyzją są powszechnie lokalizowane na podwórkach kamienic na terenie warszawskiej dzielnicy Praga-Północ kapliczki skrzynkowe. Przeprowadzona w ramach niniejszego postępowania analiza dostępnej ikonografii oraz formalna pozwoliła na wskazanie 3 prawdopodobnie najstarszych na terenie dzielnicy obiektów tego typu (z oryginalną tkanką zabytkową). Są to kapliczki zlokalizowane przy ul. Brzeskiej 11 (nr 6), ul. Środkowej 25 (nr 30) – obie udokumentowane na fotografiach archiwalnych w latach 70. XX w. (fot. J. Szandomirski, 1979; fot. B. Olechnicki, 1975, WUOZ Archiwum) oraz ul. Wołomińskiej 54 (nr 35).

W większości stan zachowania kapliczek i figur jest zadowalający, niektóre z nich są po doraźnym zabezpieczeniu lub renowacjach zwykle jednak z zachowaniem pierwotnej formy oraz materiału (wtórne elementy, np. zadaszenie: nr 4, 32, 38; cokół: nr 18, 37; rozbudowa i wtórna okładzina: nr 23). Część obiektów jednak jest w złym stanie zachowania ze względu na zewnętrzną ekspozycję, akty wandalizmu i niefachowe prace przy obiektach. Widoczne są zabrudzenia, zacieki, porażenie biologiczne, ślady dewastacji, wtórna polichromia zacierająca pierwotną formę, ubytki formy, pęknięcia, łuszczenie wstaw farby. Przedwojenna figura NMP, stanowiąca obecnie element kapliczki przy Ząbkowskiej 3, zrekonstruowana została z dwóch figur (oryginalnej oraz ze zdewastowanej kapliczki z ul. Wileńskiej 5). Figura przy ul. Kępnej 6 (nr 16) jest po pracach konserwatorskich przeprowadzonych w ramach dyplomu na ASP. W wypadku kilku obiektów planowana jest konserwacja (m.in. nr 5, 17, 27, 36, 39, 40).

Po przeanalizowaniu zgromadzonego materiału dowodowego MWKZ stoi na stanowisku, iż 41 kapliczek zlokalizowanych w Warszawie na terenie dzielnicy Praga-Północ, według spisu stanowiącego załącznik nr 1 (41 obiektów) posiadają wartości historyczne i artystyczne, uzasadniające ich wpis do rejestru zabytków ruchomych, a ich trwałe zachowanie dla przyszłych pokoleń leży w interesie społecznym.

Kapliczki, figury i krzyże przydrożne stanowią utrwalony wielowiekową tradycją element krajobrazu kulturowego Warszawy. Obiekty tego typu znaleźć można na terenie całego miasta. Powstawały jako fundacje indywidualne i zbiorowe, akty dziękczynienia lub zawierzenia Bogu za wstawiennictwem Matki Bożej i świętych, także miejsca spotkań wynikających z różnorodnych, aktywujących wiernych praktyk religijnych. W tradycji lokalnej szczególne miejsce zajmują tzw. kapliczki praskie, których fenomen wynika przede wszystkim ze stosunkowo dużej liczby obiektów tego typu umieszczanych na terenie posesji, projektowanych w ramach wystroju elewacji, sytuowanych w rejonie kościołów oraz trwałości związanych z nimi praktyk religijnych. Najstarsze przykłady kapliczek na terenie dzielnicy Praga-Południe pochodzą z lat 60. XIX w., zachowały się przykłady kapliczek przedwojennych, z okresu okupacji, a także powojenne. Obiekty takie wykonywane są również współcześnie.

Kapliczki i figury będące przedmiotem niniejszej decyzji (41 obiektów) wyróżniają się spośród obiektów zachowanych na terenie dzielnicy Praga-Południe, dokumentując dzieje, rozwój urbanistycznych oraz życie kulturalno-duchowe jej mieszkańców. Najwcześniejsze chronologicznie obiekty powiązane są z dziejami kościoła katolickiego na terenach Pragi. Są to m.in. XIX-wieczna

kapliczka kolumnowa z figura NMP (nr 25). Wysokie wartości historyczne reprezentuje również figura św. Józefa (nr 18) z terenu dziedzińca Domu Generalnego Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Loretańskiej przy ul. Kłopotowskiego 18, ufundowana przez założyciela Zgromadzenia ks. Kłopotowskiego. Większość kapliczek zlokalizowana jest na podwórzach kamienic z terenu Pragi-Północ. Ich wartość historyczna związana jest z dziejami Pragi oraz mieszkańcami tej części Warszawy, od przełomu XIX i XX w. do lat 70-80. XX w. Kapliczki te pełniły funkcję sakralną oraz wotywną, związaną z historycznymi wydarzeniami dotyczącymi całego narodu (m.in. kapliczka wykonana w 1919 r., po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, na pamiątkę wyjścia z Pragi wojsk rosyjskich dnia 8.08.1915 r. oraz rozbrojenia wojsk niemieckich 11.11.1918 r., nr 24), lub dewocją prywatną („T., Z. MAŁŻ. S. / NMP W HOŁDZIE WDZIECZNOŚCI”, nr 11). Dokumentują one wpływ wiary katolickiej oraz związanych z nią praktyk i przenoszonych do miasta tradycji lokalnych mieszkańców w czasie intensywnej zabudowy obecnej dzielnicy Praga-Północ, a także rolę jaką pełniła ona w czasie II wojny światowej. Tradycje gromadzenia się przy kapliczkach w okresie okupacji oraz budowania nowych obiektów na terenie dziedzińców jako wota dziękczynne lub w intencji opieki, nadały dzielnicy jej unikalną tożsamość. Utrwalona wówczas praktyka stała się jednym z ważniejszych fenomenów dzielnicy także w czasach funkcjonowania ustroju komunistycznego, czego świadectwem są kapliczki tworzone do lat 70. XX w. stanowiące przedmiot niniejszej decyzji.

Wartości artystyczne 41 kapliczek i figur objętych niniejszą decyzją wynikają z ich zindywidualizowanej formy oraz rozwiązań konstrukcyjnych (wolnostojące słupowe, niszowe, wolnostojące zwieńczone przeszklonymi nadstawkami, przyścienne, figury na postumentach, kapliczki skrzynkowe itp.), dobrym rzemiosłem (użycie tradycyjnych technik rzemieślniczych, wykorzystaniem różnorodnego materiału, m.in. kamień, żelbet, drewno, żeliwo, beton, gips, oraz rozwiązań m.in. techniki murarskie, stolarstwo, kamieniarka, techniki odlewnicze. Kilka obiektów wyróżnia wysoki poziom warsztatu artystycznego (proporcje w wypadku kapliczek słupowych oraz rozwiązania plastyczne i kompozycyjne w wypadku figur na postumentach). Zróżnicowanie formalne oraz materiałowe miało wpływ na ich wartość artystyczną. Wysokie walory reprezentują przede wszystkim kapliczki i figury kamienne będącej świadectwem sztuki sakralnej od połowy XIX w. do poł. XX w., przede wszystkim kapliczka kolumnowa z rzeźbą NMP przy Floriańskiej 3 (nr 25), figura NMP na postumencie (nr 24), figura św. Józefa przy ul. Kłopotowskiego 18 (nr 18), figura św. Józefa na kolumnie przy ul. Kawęczyńskiej 53 (nr 14).

Za ochroną ww. 41 obiektów, oprócz ich wykazanej w niniejszej decyzji wartości historycznej i artystycznej przemawia również interes społeczny. Kapliczki i figury objęte niniejszą decyzją są elementem tożsamości lokalnej społeczności, wyrażającej się poprzez sprawowaną przez mieszkańców opiekę nad kapliczkami (a także nad zielenicami, na których są one usytuowane). Do grupy obiektów zachowanych dzięki wysokiej świadomości i trosce mieszkańców należą m.in. figury ocalone i poddane renowacji po aktach wandalizmu lub uszkodzeniu, m.in. przy Żąbkowskiej 3 i 5 (nr 36, 37). Również współcześnie przy ww. obiektach odbywają się tzw. nabożeństwa majowe, będące wyrazem kultu religijnego oraz czci jaką otacza się praskie kapliczki. W ocenie MWKZ ww. 41 kapliczek znajdujących się na terenie dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy (zgodnie z listą stanowiącą Załącznik nr 1 do niniejszej decyzji) mają szczególnie istotne znaczenie dla dziedzictwa i historii prawobrzeżnej Warszawy, oraz stanowią materialne świadectwo jej dziedzictwa kulturowego. Ponadto obiekty te spełniają kryterium obiektu ruchomego wynikającego z art. 3 pkt 1 i 3, art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), stanowiące świadectwo minionej epoki, a także posiadają oryginalną formę i tkankę zabytkową.

Jak wskazano we wniosku organizacji społecznej Towarzystwo Przyjaciół Pragi z dnia 28.03.2025 r. przedmiotowe kapliczki „są niezwykle cenne i ważne dla rozpoznania i badania rozwoju przestrzennego i społeczno-kulturalnego Pragi”, w ocenie organizacji społecznej „omawiane obiekty są świadectwem minionej epoki, zachowanym często niemal bez przekształceń i współczesnych ingerencji człowieka”. Pomimo ogólnikowego charakteru argumentacji zawartej w ww. wniosku analiza przeprowadzona w toku niniejszego postępowania wskazuje, że ww. obiekty są nośnikiem wartości zabytkowych, większość z 41 obiektów wpisanych do rejestru zabytków niniejszą decyzją została poddana fachowej lub bieżącej konserwacji przeprowadzonej w 2 poł. XX w., w większości z poszanowaniem najważniejszych komponentów i elementów stanowiących nośnik wartości zabytkowych. Obecność ww. obiektów w przestrzeni miejskiej stanowi przede wszystkim zastęgę mieszkańców kamienic, na terenie których znajdują się kapliczki i figury oraz wspólnot religijnych, sprawujących opiekę nad poszczególnymi obiektami, co stanowi dodatkowe uzasadnienie interesu społecznego przemawiającego za wpisem ich do rejestru zabytków ruchomych.

Należy podkreślić, iż ochrona wynikająca z art. 10 ust. 2 ustawy z 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, umotywowana jest w szczególności uzasadnioną obawą zniszczenia lub uszkodzenia zabytku (zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytek ruchomy wpisuje się do rejestru na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku lub na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora z urzędu, w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę albo wywiezienia za granicę zabytku o wyjątkowej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej). W danym przypadku istnieje szczególnie ryzyko uszkodzenia lub zniszczenia przedmiotowych obiektów ze względu na ich zewnętrzną ekspozycję oraz lokalizację na ogólnodostępnych podwórkach kamienic. Ponadto na dziedzińcach kamienic częściowo wysiedlonych lub nieużytkowanych stwierdzono przypadki aktów wandalizmu i kradzieży, które stanowią realne zagrożenie dla znajdujących się na ich terenie kapliczek. Ponadto obecnie zagrożeniem dla zabytkowych kapliczek jest tendencja zastępowania historycznych kapliczek nowymi obiektami kultu oraz niefachowo prowadzone prace zabezpieczające i remontowe. Część oryginalnych kapliczek już zniknęła z krajobrazu miejskiego (m.in. część uległo likwidacji z powodu wyburzeń i remontów kamienic, na których były umieszczane). Tego typu sytuacje i zagrożenia dotyczą zarówno nieruchomości świeckich jak i terenów kościelnych (np. akty wandalizmu, które objęły kapliczki przy ul. Ząbkowskiej 3, Wileńskiej 5, Brzeskiej 21, Stalowej 34; w 2025 r. nastąpiła dewastacja nie objętej niniejszym postępowaniem kapliczki NMP w grocie z terenu parafii Matki Bożej Loretańskiej przy ul. Ratuszowej 5a). Jednocześnie należy wskazać, iż obecna lokalizacja i brak systemu zabezpieczeń narażają kapliczki na kolejne ataki lub akty wandalizmu. Istnieje zatem uzasadniona obawa zniszczenia lub uszkodzenia zabytku o „wyjątkowej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej” zasadne jest objęcie tego obiektu ochroną prawną, wynikającą z art. 10 ust. 2 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Niniejszy wpis do rejestru zabytków ruchomych obiektu może zapewnić narzędzia prawne do jego ochrony i zachowania dla przyszłych pokoleń.

Zgodnie z Art. 104. § 2 Kpa stanowiącym, iż „decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji”, niniejsza decyzja rozstrzyga powyższą sprawę w części, w zakresie 41 obiektów zlokalizowanych na terenie dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, zgodnie z listą stanowiącą załącznik nr 1 do decyzji. W zakresie pozostałych obiektów objętych przedmiotowym postępowaniem (72 obiekty z liczby 114 obiektów - *vide* lista zawarta w zawiadomieniu o wszczęciu niniejszego postępowania z dnia 11.12.2025 r.) organ rozstrzygnął sprawę decyzją z dnia 18.02.2026 r. nr 26/2026, odmawiającą wpisu do rejestru zabytków obiektów

z terenu dzielnicy Pragi-Północ, natomiast decyzją z dnia 18.02.2026 r. nr 27/2026 umorzył postępowanie w zakresie jednego obiektu (*vide* lista zawarta w zawiadomieniu o wszczęciu niniejszego postępowania z dnia 11.12.2025 r.), z uwagi na jego brak (demontaż).

Definicja zabytku zawarta w art. 3 pkt 1 ww. ustawy określa, iż zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a ww. ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki ruchome będące w szczególności dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej. Z uwagi na zachowane wskazane wyżej wartości 41 kapliczek zlokalizowanych w Warszawie na terenie dzielnicy Praga-Północ, według spisu stanowiącego załącznik nr 1 (41 obiektów), odpowiadają definicji zabytku zawartej w art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostają zatem wpisane niniejszą decyzją do rejestru zabytków ruchomych województwa mazowieckiego i podlegają ochronie prawnej.

POUCZENIE

Na podstawie art. 127 oraz art. 129 § 1 i 2 Kpa od niniejszej decyzji przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu (na adres: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie, 00-373 Warszawa, ul. Nowy Świat 18/20) zgodnie z art. 129 § 2 Kpa w terminie 14 dni od jej doręczenia. W myśl art. 130 § 2 Kpa wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 Kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. W konsekwencji tego z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja stanie się ostateczna i prawomocna.

UWAGA, NUMER REJESTRU ZABYTKÓW JEST NADAWANY PO STWIERDZENIU OSTATECZNOŚCI
NINIEJSZEJ DECYZJI

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Marcin Dawidowicz

Załączniki:

1. 1 x załącznik zawierający spis obiektów wpisanych do rejestru zabytków niniejszą decyzją (41 pozycji) wraz z ich dokumentacją fotograficzną stanowi integralną część niniejszej decyzji (nr 1)
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków
3. Klauzula RODO

Otrzymują:

1. strony postępowania w drodze obwieszczenia publicznego
2. Towarzystwo Przyjaciół Pragi, ul. Stalowa 28/1, 03-426 Warszawa
3. WUOZ aa (KLŻ) 3x (nr rej., teczka, NID)

Do wiadomości:

1. Urząd Dzielnicy Praga-Północ, ul. ks. Kłopotowskiego 15, 03-708 Warszawa
2. Zakład Gospodarowania Nieruchomościami dla Dzielnicy Praga-Północ, ul. Jagiellońska 23, 03-719 Warszawa
3. Wydział Architektury i Budownictwa dla Dzielnicy Praga-Północ, ul. ks. Kłopotowskiego 15, 03-708 Warszawa
4. Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków m.st. Warszawa, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa

Decyzję opracowała: Kinga Lipke-Żurek

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

Załącznik nr 1 do www.mzkz.pl

do decyzji MWKZ nr 25 /2026 z dnia

18-02-2026

wpisującej do rejestru zabytków ruchomych województwa mazowieckiego 41 kapliczek zlokalizowanych na terenie Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, według poniższego spisu (41 pozycji):

I.p.	Adres	kapliczka	lokalizacja	materiał	wymiary w cm (wys. x szer. x głęb.)	datacja	opis	fotografia
1	Białostocka 8	Kapliczka przyścienna	Elewacja frontowa poprzecznej oficyny gospodarczej.	cegła	143 x 82 x 33 (cokół)	po 1945	Kapliczka przyścienna w formie płytkiego murowanego i otynkowanego cokołu, zwieńczonego schodkowo (współczesna figura na tle niszy w elewacji).	
2	Białostocka 20	Kapliczka przyścienna	Przed elewacją frontową oficyny poprzecznej.	cegła	142 x 73 x 33 (cokół)	po 1945	Kapliczka przyścienna w formie płytkiego murowanego i otynkowanego cokołu, zwieńczonego schodkowo (współczesna figura na tle niszy w elewacji).	

3	Białostocka 36	Murowana kapliczka w formie domkowej	W północnej części narożnej (z ul. Nieporęcką) posesji od strony ul. Białostockiej	cegła, metal, szkło, blacha	207 x 128 x 130	ok. 1900	Kapliczka wolnostojąca w formie domkowej, nakryta daszkiem dwuspadowym. Murowana, otynkowana. Od frontu otwór drzwiowy zakończony łukiem kabłąkowatym zamknięty oszklonymi drzwiczkami. Elewację frontową kapliczki zaakcentowano lizenami oraz lekko ściętymi narożami.	
4	Bródnowska 20	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu, frontem w kierunku ul. Bródnowskiej.	cegła, beton, klinkier drewno, tworzywo sztuczne	240 x 105 x 88	przed 1939	Kapliczka wolnostojąca słupowa z prostokątną niszą, murowana, kryta wtórnym dachem. Stopień przy cokole oblicowany cegłą klinkierową. Kapliczka tynkowana na biało, od frontu nisza zamknięta drzwiczkami.	

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

5	Brzeska 11	Figura NMP na postumencie	Na I podwórzu, w południowo-wschodniej części dziedzińca.	cegła, beton, żeliwo	122 x 50 x 34 (figura), 206 x 120 x 130 (cokół)	1943	Żeliwna, polichromowana figura NMP ustawiona na prostopadłościennym cokole z wklęsłymi narożnikami, na 3-stopniowej podstawie, zakończony impostem. Wtórnie usytuowane oświetlenie na dwóch metalowych prętach z dyskowym abażurem. Dawniej na cokole widoczna była inskrypcja: „AD 1943”.	
6	Brzeska 11	Kapliczka skrzynkowa	Na II podwórzu, na elewacji bocznej oficyny wschodniej.	drewno, szkło	171 x 107 x 34	1943	Drewniana kapliczka w formie skrzynkowej, o dachu dwuspadowym krytym papą, zwieńczona krzyżem. Od frontu przeszklona, w połowie wysokości wzmocniona od przodu szczebliną (szprosem). Od spodu widoczne równoległe deski mocujące kapliczkę. Trójkątny szczyt wypełniony pionowymi deseczkami.	

7	Brzeska 13	Murowana kapliczka w typie domkowym	Na I podwórzu, w południowo-wschodniej części dziedzińca.	cegła, beton, szkło	175 x 173 (kapliczka), 156 x 75 (cokół)	przed 1945 (?)	Kapliczka wolnostojąca w typie domkowym na 3-stopniowym cokole, o dachu dwuspadowym zwieńczona krzyżem. Od frontu przeszklona prostokątna nisza. Przed licem forma ołtarza na dwóch podporach.	
8	Brzeska 17A	Figura NMP na postumencie	Na I podwórzu, w centralnej części dziedzińca.	żeliwo, beton, metal, otoczaki	120 (figura), 180 x ok. 200 x ok. 230 (cokół)	1943	Kapliczka wolnostojąca z figurą NMP na obłożonym otoczkami, cokole z betonowymi schodkami od frontu. Na frontowej ścianie cokołu metalowa tabliczka z inskrypcją: „O MATKO NASZA OPIEKUJ SIE NAMI. 9.8. 1943”. Przy figurze baldachim na kątownikach.	
9	Brzeska 21	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu w centralnej części dziedzińca.	cegła, metal, drewno, gres	136 x 80 x 58	lata 70. XX w. (?)	Kapliczka z przeszkloną nadstawką, wykonana z metalu, o dachu dwuspadowym, zamykana od frontu drzwiczkami. Kapliczka ustawiona jest na murowanym, prostopadłościennym cokole.	

10	Czynszowa 4	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu, przed wejściem do klatki schodowej. 1895, figura ok. 1935 r.	cegła, drewno, metal, szkło	168 x 120 x 80	koniec XIX w., ok. 1895 (?)	Kapliczka wolnostojąca z konchową niszą. Murowana, otynkowana, na trójdzielnym cokole, cofniętym w części środkowej, z wysuniętymi po bokach lizenami. Nisza od frontu zamykana jest przeszklonymi drzwiczkami. Kapliczka zwieńczona półkoliście zakończoną nadstawką z metalu.	
11	Floriańska 3	Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem na postumencie	W północno-zachodniej części ogrodu.	kamień	wys. 152 (figura), wys. 107 (cokół)	1948	Kapliczka wolnostojąca z figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem, ustawiona na wielobocznym cokole. Na impace ryta inskrypcja: „T., Z. MAŁŻ. S. / NMP W HOŁDZIE WDZIECZNOSCI / 20. V. 1948”.	

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

12	Grodzińska 15/17	Kapliczka przyścienna	Na podwórzu przy murze ograniczającym podwórze kamienicy, bokiem do budynku.	cegła, metal, szkło	225 x 156 x 108	po 1973	Kapliczka przyścienna na cokole, flankowanym przyporami. Powyżej murowana nadstawka kryta blaszonym daszkiem. Od frontu prostokątna nisza osłonięta szklanymi, drzwiczkami w metalowej ramie.	
13	Jagiellońska 18	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu, w północno-zachodniej części dziedzińca.	cegła, beton, drewno, szkło	130 x 76 x 66 (domek), 102 x 64 x 67 (cokół)	przed 1945 (?)	Kapliczka wolnostojąca z przeszkloną nadstawką od frontu zamykana drzwiczkami, z figurą NMP, kryta dachem dwuspadowym, zwieńczona drewnianym krzyżem. Cokół prostopadłościenny, na kwadratowej podstawie.	
14	Kawęczyńska 53	Figura św. Józefa na postumencie	Na terenie posesji (zakrystii).	kamień		lata 50. XX w. (?)	Figura św. Józefa trzymającego na lewym ręku Dzieciątko Jezus usytuowana na masywnym wysokim cokole z piaskowca w formie kolumny.	

15	Kępna 4	Kapliczka wolnostojąca	W centralnej części podwórza.	cegła, beton, drewno, szkło	110 x 52 x 52 (domek), wys. 124 (cokół)	przed 1945 (?)	Murowana kapliczka wolnostojąca. Drewniana latarnia przeszklona z trzech stron, zwieńczona dachem czterospadowym krytym blachą, z metalowym krzyżem. Od frontu drzwiczki. Cokół prostopadłościenny z szerszym impostem, poprzedzony pojedynczym stopniem. Całość osadzona na prostokątnej płycie.	
16	Kępna 6	Figura NMP na postumencie	W centralnej części podwórza.	żeliwo, kamień polny	83 x 29 x 25 (figura), 110 x 98 x 70 (cokół)	przed 1945	Figura NMP wykonana z żeliwa, stojąca na cokole wykonanym z ułożonych kamieni polnych, pomalowanych farbą olejną na kolor biały z zaznaczeniem spoin barwą niebieską. Rozszerzający się trapezoidalnie ku dołowi cokół zakończony jest poziomą płytą żeliwną.	

17	Kępna 8	Kapliczka wolnostojąca	W centralnej części podwórza.	cegła, żelbet, lastryko, metal, szkło	225 x 95 x 147 wys. 65 (krzyż)	k. XIX w. / pocz. XX w.	Kapliczka wolnostojąca. Na murowanym, prostopadłościennym cokole ze ściętymi narożami osadzona jest sklepiona półkuliście nadstawka, z czterema łukowo zakończonymi prześwitami wypełnionymi szkłem. Wewnątrz ustawiona metalowa figura NMP.	
18	Kłopotowskiego 18	Figura św. Józefa	Na dziedzińcu przy elewacji podwórzowej budynku frontowego.	kamień	wys. ok. 158	ok. 1930	Figura św. Józefa wykonana z kamienia (na wtórnym cokole). Przedstawia świętego z Dzieciątkiem Jezus siedzącym na lewym ramieniu. W prawym ręku trzyma lilię.	

19	Marcinkowskiego 2	Figura NMP na postumencie	Przed narożną częścią elewacji frontowej budynku Państwowej Straży Pożarnej, od strony ul. Zamoyskiego.	Cegła (?) Kamień/ gips (?)	195 x 36 x 36 (kapliczka), 85 x 38 x 28 (figura)	przed 1945 (?)	Kapliczka wolnostojąca z figurą Matki Bożej z Lourdes. Całość ustawiona na wąskim, prostopadłościennym postumencie z uskokowym impostem o ściętych narożach.	
20	Nieporęcka 8 / Tarchomińska 7	Kapliczka wolnostojąca dwustronna	Na środku dziedzińca, w linii rozgraniczającej posesję.	cegła, tynk, szkło	190 x 116 x 156	przed 1939	Kapliczka wolnostojąca, murowana, otynkowana, polichromowana, ze schodkowym szczytem. Wewnątrz wykonana z gipsu figura Matki Bożej z Lourdes (przed 1939 r.). Kapliczka jest dwustronna – druga strona znajduje się na podwórzu kamienicy przy ul. Tarchomińskiej 7.	

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

21	Okrzei 5	Kapliczka wolnostojąca	W centralnej części dziedzińca na ogrodzonym, dużym zieleńcu.	cegła, drewno, blacha	257 x 91 x 66	ok. 1900 (?)	Kapliczka wolnostojąca, słupowo-wnękowa kryta daszkiem dwuspadowym pokrytym blachą. Kwadratowa wnęka kapliczki zamknięta jest oszklonymi drzwiczkami w drewnianej ramie. Kapliczka otynkowana. Kapliczka została przeniesiona z podwórza nieistniejącej dziś kamienicy przy ul. Okrzei 18 i ustawiona w obecnej lokalizacji w 2018 r.	
22	Okrzei 30	Kapliczka wolnostojąca	W centralnej części dziedzińca na osi przejazdu bramnego.	beton, metal, szkło	130 x 71 x 47 (latarnia) 110 x 95/63 x 95/63 (postument)	1943	Kapliczka wolnostojąca. Na betonowym zwężającym się ku górze postumencie ustawiona przeszklona nadstawka, kryta daszkiem jednospadowym. Pierwotnie na postumencie tabliczka z inskrypcją: „O Mario bez grzechu poczęta módl się za nami br. 17.3.1943”.	

23	Radzymińska 53	Kapliczka przyścienna	Przy szczytowej ścianie oficyny przy ul. Grodzieńskiej 65.	cegła, beton, marmur, gres, szkło, metal	320 x 220 x 98	ok. 1948 (rozbudowana w 2010 r.)	Kapliczka przyścienna w formie rozbudowanego ołtarza, zwieńczona trójkątnym szczytem z metalowym krzyżem. W części centralnej prosta wnęka z marmurowym blatem, na osi konchowa wnęka z wykonaną z gipsu figurą NMP. Poniżej betonowa płytina z rytą inskrypcją: „POD TWOJA OBRONĘ UCIEKAMY SIĘ SWIETA BOZA RODZICIELKO”. Całość poprzedzona stopniami i flankowana prostopadłościennymi cokolikami, wtórnie obłożona płytami.	

24	Ratuszowa 5a	Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem na postumencie	Na terenie parafii, przed kościołem po zachodniej stronie.	cegła, kamień	wys. 400	1919	Kapliczka wolnostojąca z piaskowcową figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem posadowioną na, dwustopniowym postumencie (u podstawy masywny prostopadłościenny murowany cokół z tablicą inskrypcyjną od frontu, zwieńczony kamiennym zwężającym się ku górze i profilowanym postumentem z płaskorzeźbionym inicjałem Maryjnym „M” wpisanym w okrąg.). Inskrypcja: „MARYI / KRÓLOWEJ NARODU / NA PAMIĄTKĘ / WYJŚCIA Z PRAGI WOJSK ROSSYJSKICH / 8 SIERP. 1915 R.” Poniżej: „ROZBROJENIE WOJSK NIEMIECKICH / 11 LISTOP. 1918 R / POŚWIĘCONO / W RADOSNYM ROKU WOLNOŚCI / 1919.”	

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

25	Ratuszowa 5a	Figura NMP na kolumnie	Na terenie parafii przy dzwonnicy.	cegła, kamień	wys. ok. 800	lata 60. XIX w.	Na prostokątnym cokole umieszczona kolumna zwieńczona profilowanym impostem, na którym posadowiona figura NMP.	
26	Stalowa 11	Figura NMP na postumencie	Na dziedzińcu.	cement (?), kamień	wys. 160 (figura), wys. 140 (cokół)	przed 1939	Kapliczka wolnostojąca z figurą NMP posadowioną na wysokim postumencie wykonanym z kamieni polnych. Maryja stoi z szeroko rozwartymi rękami, ubrana jest w białą suknię i błękitny płaszcz.	

27	Stalowa 34	Kapliczka wolnostojąca	W centralnej części dziedzińca na osi przejazdu bramnego.	cegła, drewno, blacha	220 x 74 x 119 x 89 (postument)	1938	Murowana wolnostojąca kapliczka, otynkowana, malowana, dwukondygnacyjna. Nastawa w kształcie domku krytego dwuspadowym dachem, z wnęką z zakończoną łukiem odcinkowym od frontu, dawniej przeszkloną (zachowana stolarka). Cokół z wklęsłą prostokątną płytą na osi zakończony skośnym gzymsem okapnikowym krytym blachą.	
28	Szwedzka 15	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu, pośrodku historycznej granicy posesji.	cegła, blacha, drewno	wys. kapliczki - ok. 170, 84 x 78 x 53 (domek), 85 x 102 x 66 (cokół)	po 1945, lata 70. XX w. (?)	Murowana kapliczka wolnostojąca dwukondygnacyjna. Nadstawa w formie domkowej zwieńczona trójkątnym szczytem, o dachu dwuspadowym krytym blachą z prostokątną wnęką od frontu, zamknięta drewnianymi przeszklonymi drzwiczkami, ustawiona na prostopadłościennym cokole z głęboką niszą (forma ołtarza na dwóch podporach).	

29	Szwedzka 35	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu, w północno-zachodniej części posesji.	cegła, blacha	206 x 121 x 97	ok. 1936	Murowana kapliczka wolnostojąca wnąkowa dwukondygnacyjna. W górnej części od frontu prostokątna nisza, pierwotnie zamykana oszklonymi drzwiczkami. W dolnej części płytką, prostokątna nisza. Całość zakończona kolebkowo, kryta blachą i zwieńczona krzyżem. W połowie wysokości kapliczki, wzdłuż bocznych ścian łukowe gzymsy okapnikowe kryte blachą.	
30	Środkowa 25	Kapliczka skrzynkowa	Podwórze. Na elewacji łącznika kamienicy frontowej z boczną oficyną północno-zachodnią.	drewno, szkło, blacha	97 x 85 x 37	przed 1970	Kapliczka w formie skrzynkowej, o dachu dwuspadowym krytym blachą. Od frontu przeszklone drzwiczki flankowane kolumnkami.	

**MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW**

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

31	Tarchomińska 7 / Nieporęcka 8	Kapliczka wolnostojąca dwustronna	Na środku dziedzińca, w linii rozgraniczającej posesję na elewacji podwórzowej oficyny bocznej.	cegła, szkło	190 x 116 x 156 cm	przed 1939	Kapliczka wolnostojąca, murowana, otynkowana, polichromowana ze schodkowym szczytem. Kapliczka jest dwustronna – druga strona znajduje się na podwórzu kamienicy przy ul. Nieporęckiej 8.	
32	Targowa 39	Kapliczka przyścienna	Przy murze posesji od strony północnej.	drewno, szkło	ok. 226 cm x 200 x 90 (cokół), głęb. nastawy - 42	przed 1945	Drewniana kapliczka przyścienna w typie ołtarzowym. Składa się ze skrzyni dolnej z pulpitem stanowiącym cokół (mense) dla trójjosiowej nastawy o formie skrzynkowej. Kapliczka zwieńczona jest zakończonym półkoliście szczytem z symbolem Oka Opatrzności Bożej. Kapliczka zwieńczona krzyżem. W 2014 r. przeprowadzono renowację kapliczki.	

**MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW**

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

www.mwzkz.pl

33	Targowa 61	Figura Chrystusa na postumencie	W centralnej części dziedzińca.	beton, żelbet	107 x 56 x 45 (figura), 128 x 117 x 117 (postument)	ok. 1935	Figura Chrystusa w typie Najświętsze Serce Jezusa na postumencie. Masywny, betonowy prostopadłościenny cokół o ściętych narożach, akcentowanych niższymi betonowymi słupkami. Figura Chrystusa odlana z betonu.	
34	Wileńska 5	Murowana kapliczka w typie domkowym	W podwórzu, w centralnej części dziedzińca.	cegła, metal, drewno	180 x 180 x 100	ok. 1942 (?)	Kapliczka wolnostojąca w formie domkowej, murowana, otynkowana, o daszku dwuspadowym krytym blachą. Od frontu zamykana drewnianymi drzwiami (wtórnymi, wymienionymi w 1995 r.).	
35	Wołomińska 54	Kapliczka skrzynkowa wsparta na słupach	Na podwórzu, frontem do elewacji podwórzowej kamienicy.	drewno, szkło, blacha	wys. 202 (kapliczka), 118 x 84 (skrzynka)	przed 1970 (?)	Kapliczka wolnostojąca w typie skrzynkowym, o daszku dwuspadowym krytym blachą, wsparta na dwóch drewnianych słupach. Zamykana od trójkątnie zakończonymi drzwiczkami ze szprosami. Ok. 2010 r. kapliczka została poddana pracom zabezpieczającym. Kilkakrotnie przemalowywana.	

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

36	Ząbkowska 3 mkz.pl	Figura NMP na postumencie	Na dziedzińcu w centralnej części zieleńca.	gips (?), metal, beton	wys. 216 (kapliczka), wys. 68 (figura), 90 x 80 x 50 (cokół)	przed 1939	Kapliczka wolnostojąca z figurą Matki Bożej z Lourdes stojącą na betonowym dwukondygnacyjnym cokole (niżej prostokątny postument, na którym posadowiona podstawa o kształcie ściętego ostrosłupa). Nad figurą metalowy daszek wsparty na słupkach. Przedwojenna figura Maryi, zrekonstruowana z dwóch figur (oryginalnej oraz ze zdewastowanej kapliczki z ul. Wileńskiej 5. Renowację figury przeprowadził Andrzej Kordziński).	

37	Ząbkowska 5	Figura NMP na wtórnym postumencie	Na dziedzińcu, na klombie.	metal	wys. 100 (figura)	przed 1945	Kapliczka wolnostojąca z figurą NMP wykonanej z metalu posadowiona na wtórnym cokole wykonanym w 2014 r.	
38	Ząbkowska 7	Kapliczka wolnostojąca	Na środku dziedzińca, frontem do ul. Ząbkowskiej.	cegła, beton (?)	wys. ok. 200 x 120 x 92 (kapliczka), wys. 80 (stół ołtarzowy)	po 1945 (?) (przed 1977)	Kapliczka wolnostojąca w formie ołtarza z szerokim cokółem z blatem, z nastawą w kształcie niszy zakończonej łukowo. Kapliczka wtórnie obudowana wiatą wykonaną z blachy z zamykaną kratą (po 1992 r.)	

**MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW**

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

39	Ząbkowska 11 www.ptwkz.pl	Figura NMP na postumencie	Na pierwszym podwórzu w północno-wschodniej części.	cegła, żeliwo (?),	wys. 260 (kapliczka), wys. ok. 130 (figura), wys. ok. 130 (cokół)	1943	Kapliczka wolnostojąca z żeliwną figurą NMP ustawioną na wielostopniowym murowanym cokole. Na ścianie frontowej cokołu tabliczka z inskrypcją: „O MARIO MÓDL SIĘ ZA NAMI 1939 R.”	
40	Ząbkowska 12	Kapliczka przyścienna	W podwórzu w ścianie oficyny poprzecznej pomiędzy ostatnią osią łącznika z oficyną boczną a pierwszą osią oficyny poprzecznej. Frontem do ul. Ząbkowskiej.	cegła, metal, szkło	wys. 84 cm (figura), 125 x 58 x 35 cm (nisza), wys. 154 x 128 x 72 (cokół)	1943	Kapliczka przyścienna, w centrum konchowo zakończona nisza zamknięta przeszklonymi drzwiami, z 2-spadowym daszkiem z blachy opartym na rurach wmurowanych w ścianę. Poniżej niszy cokół prostopadłościenny, ze stopniową podstawą, połączony za pomocą łączyn z dwoma ściankami policzkowymi, o schodkowym profilu. Od frontu prostokątna kamienna tablica z inskrypcją: „O MATKO NIEPOKALANIE POCZĘTA MÓDL SIĘ ZA NAMI IV.III.1943 ROK”.	

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

41	Ząbkowska 36	Kapliczka wolnostojąca	Na podwórzu, na granicy posesji nr 36 i 38.	cegła / beton (?)	212 x 90 x 90	po 1945 (?)	Kapliczka wolnostojąca z dwustronną niszą, murowana, otynkowana, o daszku dwuspadowym krytym blachą, zwieńczona krzyżem. Trójkątnie zamknięta nisza otwarta z obydwu stron i przeszklona.	

